વૈષ્ણવવિલાસ પુસ્તકમાળા ૨.

ગોસ્વામિ રત્ન શ્રીહરિરાયજી કૃત.

સ્નેહ લીલા.

સંશોધનકર્તા.

ગોવર્દ્ધનદાસ લક્ષ્મીદાસ.

પ્રાચીન ગ્રંથ પ્રકાશક.

શુદ્ધ ગુજરાતી લિપિ

પ્રકાશક.

પુસ્તક પ્રસારક મંડળી.

([illegible])

ગોપિ કૃષ્ણનો સ્નેહ વધ, ભુલ્યો વૈષ્ણવરાજ;
પ્રેમ ભક્તિ પદ પામિઓ. મિત્ર પ્રેમ રસ કાજ.

મુંબઈ "શ્રી [illegible]" પ્રિંટિંગ પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૪ સને ૧૮૯૭.

ન્યોછાવર [illegible] આના.

વૈષ્ણવોપયોગી ગ્રંથો.

—०००—

૧ વ્રજભાષા ભ્રમરગીત—નંદદાસજીકૃત. ગોપીઓ અને ઉદ્ધવજીનો સંવાદ. બહુ ઉત્તમ રીતે છપાવેલો તૈયાર છે. કિંમત ૨ આના. ટપાલ ખરચ ૦॥ આનો.

૨ ગોપીકાગીત—મૂળ સંસ્કૃત અને તેની તેવાજ શ્લોકોમાં કરેલી મરાઠી તથા ગુજરાતી ભાષાની ટીકા સાથે. બહુ ઉત્તમ રીતે છપાવેલું. કિંમત ૨ આના. ટપાલ ખરચ ૦॥ આનો.

૩ બૃહત્સ્તોત્ર સરિત્સાગર ભાગ ૨ જો—(સંસ્કૃત) જેમાં ગોસ્વામિ શ્રીદેવકીનંદનાચાર્યજીના ફોટોગ્રાફના ચિત્ર સાથે શ્રીવલ્લભાચાર્ય સંપ્રદાયના નિત્ય પાઠના તથા ભક્તિમાર્ગના ૨૩૭ અપૂર્વ ગ્રન્થોનો સંગ્રહ છે. ન્યોછાવર રૂ. ૩] ટપાલ ખરચ વેલ્યુપેબલ ૯ આના.

૪ વિવિધ વિષયાલંકૃત ચોરાશી વૈષ્ણવોની વારતા—શુદ્ધ ગુજરાતીભાષામાં જેમાં શ્રીમંગળાચરણાષ્ટક, સિદ્ધાંતરહસ્ય, ૮૪ પ્રસંગોની નિજવાર્તા, શિક્ષાશ્લોક, શ્રીઆચાર્યજી અને શ્રીગુસાંઈજીની જન્મપત્રિકા, ૧૩ [illegible], ચોરાશી બેઠકનાં ચરિત્ર, શ્રીનાથજીની જન્મપત્રિકા, ચોરાશી વૈષ્ણવોની વાર્તા અને ચાર સખાઓની વાર્તા, પાના ૧૦૬ મોટા. [illegible] પુસ્તકમાં કિં૦ રૂ. ૫ ટ૦ ખ૦ રૂ. ૦॥

૫. વ્યાસસૂત્રસહિત ૩૪ ગ્રંથનો ગુટકો. શ્રી વલ્લભાચાર્ય સંપ્રદાયના નિત્ય પાઠ કરવાના ૩૪ ગ્રંથો પાઠભેદ તથા શ્રી [illegible] ૨૫ પ્રમાણરૂપ વ્યાસસૂત્ર સાથે મોટા અક્ષરોમાં કિં૦ ૪ આના ટ૦ ખ૦ ૦॥ આનો.

૬. નિર્ભયરામકૃત [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] 'વ્રજભાષા' [illegible] ગુજરાતી ભાષાની ટીકા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કિં૦ [illegible] ૨ આનો.

શ્રી હરિરાયજી ચરિત્ર.

શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્યજીના બીજા પુત્ર શ્રી ગુંસાઇના સાત બાલકો પ્રસિદ્ધ છે. તેમાંના બીજા લાલજી શ્રી ગોવિંદરાયજી તેમને ચાર પુત્રો હતા. તે ચારમાં પ્રથમ પુત્ર શ્રી કલ્યાણરાયજી. એ કલ્યાણરાયજીના જેષ્ટ પુત્ર શ્રી હરિરાયજી, જે કે આ "સ્નેહ લીલા"ના કર્ત્તા છે, એમનો જન્મ વિક્રમ સંવત્ ૧૬૪૭ ના ભાદરવા વદ ૨ ને દિને થયો હતો. એઓ ઘણા સારા વિદ્વાન્ અને ગ્રંથકાર હતા. આપણા વલ્લભસંપ્રદાયમાં એમના જેટલા ગ્રંથ કોઇએ પણ લખ્યા હોય એમ જાણમાં નથી. એમના લખેલા નીચેના ગ્રંથો સંસ્કૃતમાં છે:

શિક્ષાપત્ર.	સ્વશરણ સમર્પણ.
સેવાપદ્ધતિ.	પુષ્ટિમાર્ગીય સંન્યાસ.
બ્રહ્મવાદ.	શ્રીમત્પ્રભોપ્રાદુર્ભાવ પ્રકાશ.
આહ્નિક.	બ્રહ્મ સબંધ વાક્ય કંઠીનાંશ વિવેચન
સપ્ત શ્લોકી ટીકા.	ભક્તિ વૈવિધ્ય વિવેક.
સહસ્રશ્લોકી ભાવના.	શરણદ્રય નિર્ણય.
ગુણસાગર.	શ્રી મહાપ્રભુ પ્રાગટ્ય હેતુ.
અપરાધષટષષ્ટિ.	સિદ્ધાંતરહસ્યાર્થ.
ચિંતન પ્રકાર.	શરણમંત્ર પુર્વપક્ષ નિરાસ.
સ્વમાર્ગીય સ્વરૂપ સ્થાપન.	ભક્તિમાર્ગે પુષ્ટિમાર્ગત્વનિશ્ચયઃ
સ્વમાર્ગ સેવ્યરૂપસ્ય ચિંતન..	દુઃસંગ વિજ્ઞાન પ્રકાર.
મૂલરૂપ સંશય નિરાકરણ.	ભક્તિ વર્દ્ધની વિવૃત્તિ.
સ્વમાર્ગીય સાધન રહસ્ય.	

ષષ્ટિકા પૂજન વિચાર.	મહાપ્રભુ સ્તુતિ.
કાર્પણ્યોક્તિ.	ભગવત્સ્વરૂપ સ્તુતિ.
કથા શ્રવણ બાધક.	ગોકલેશ વિજ્ઞપ્તિ.
સર્વોત્તમ ટીકા.	વિજ્ઞપ્તિ.
પુષ્ટિદઢાવલિ.	સેવ્યસ્વરૂપ તારતમ્ય.
સ્વમાર્ગાનુક્રમધ્યાન.	ભગવાન રૂપ.
સત્સંગ નિર્ણય:	સ્વતંત્ર લેખ.
ગદ્યાર્થ શરણાર્થ:	મર્મોત્તમ વર્ણન.
મહાપ્રભુ નામાવલી.	ભગવદીય વિવર્ણ.
ગુંસાઇજી નામાવલી.	સિદ્ધાંત રહસ્ય કારિકા.
ગોકુલનાથ નામાવલી.	કામાખ્ય દોષ વિવર્ણ.
વલ્લભ વિજ્ઞપ્તિ.	તદીયત્વ સિધ્ધિ.

એ સંસ્કૃત શિવાય વ્રજભાષામાં ભાવના. (શિક્ષાપત્ર, કવિતાવલિ, ચિંતન, વૈષ્ણવ બત્રિશ લક્ષણ, છપ્પનભોગ વિધિ, રાજભોગ ભાવ, તથા પ્રકૃત સ્નેહ લીલા જેવા નાના નાના અગણિત ગ્રંથો એમણે કરેલા મળે છે. પરંતુ ઘણીજ દલગીરીની વાત છે કે આ સંપ્રદાયમાં વિદ્યા અને વિદ્વાન ઉપર લોકોની અભિરૂચિ પ્રતિદિન ઓછી થવાથી સારા સારા ગ્રંથો નષ્ટ થયા છે અને થતા જાય છે. માટે સમજુ ધર્મ ગુરૂઓ તેમજ વૈષ્ણવોને અમે યથાશક્તિ સ્વમાર્ગના ગ્રંથોનો સંગ્રહ, જીર્ણોદ્ધાર તથા પ્રકાશ કરવાની વિનતિ કરીએ છીએ.

श्री कृष्णायनमः

ગોસ્વામી શ્રી હરિરાયજી મહારાજ કૃત

સ્નેહ લીલા.

(છંદ—દોહા.)

એક સમે વ્રજબાસકી, સુરતિ કરી હરિરાય;
નિજજન અપનો જાનિકે, ઉધ્ધવલિયે બુલાય. ૧
કૃષ્ણ બચન એસે કહ્યો, ઉધ્ધવ તુમ સુનિ લેહુ;
નંદ જસોદા આદિદે, વ્રજે જાય સુખ દેહુ. ૨
વ્રજબાસી વલ્લભ સદાં, મેરે જીવન પ્રાન;
તાતેં નિમષ ન બીસરેં, મોહિ નંદકી આન ૩
હમ ઉનસોં એસે કહ્યો, આવેંગે રિપુ જીતિ;
અબ તોરે કૈસેં બને, પિતા માતસોં પ્રીતિ. ૪
ઉધ્ધવ વે વ્રજયોષિતા, ઉનકું મેરો ધ્યાન;
ઉહૂને જાય ઉપદેસહુ, પૂર્નબ્રહ્મસું ગ્યાન. ૫
વાગો અપને અંગકો, કીટ મુકટ પહરાય;
શ્રુતિ કુંડલ માલા દઇ, અપનો ભેષ બનાય. ૬

અપનોહી રથ સાજિકેં, સૂત[૧] સારથી દીન;
ઉધ્ધવ ચરન પ્રનામ કરિ, રથ આરોહન કીન. ૭
વિદ્યાવંત વિવેકવંત, સીલવંત મન સુધ્ધ;
ચતુર ચિહ્ન જાનત સબેં, સો પઠએ શ્રીઉધ્ધ. ૮
સુહૃદ સખા શ્રી કૃષ્ણકે, સુર ગુર શિષ્ય પ્રબીન;
તાતેં લાયક અધિક હેં, વ્રજકો આયુસ* દીન. ૯
રથ જોરી ઉધ્ધવ ચલે, અતિ આનંદ મન માંહ;
દિનકર† અહ પ્રાપતિ ભયે, ગયે નંદકે ગામ. ૧૦
દિસદિસ ગોધન આવહીં, ઓર વ્રષભાનકી ગાજ‡;
વચ્છ બચન લાગત ભલે, માનો સ્થાન સુરરાજ. ૧૧
અપની અપની મંડળી, મિલિ ગ્વાલનકે વૃંદ;
મુરલી મધુર બજાવહી, ગાવહિં ગુન ગોવિંદ. ૧૨
ગોદોહન મોહન ત્રિયા, ટેરત લે લે નામ;
ગૌરજ ઉડિ અંબર લગો, છવિ[૪] પાવત નંદ ગામ. ૧૩
તબ ઉધ્ધવ રથ હાંકિકે, ગયે નંદકી પોરિ;
નંદ જસોદા દેખિકેં, સનમુખ આએ દોરિ. ૧૪
ઉદ્ધવ રથતેં ઉતરિકેં, મિલે નંદસોં ધાય;
નેન સજલ જલસોં ભરે, ઉર આનંદ ન માય. ૧૫
કરગ્રહિં ધરકોં લેચલે, સુત સનેહકે ભાય;
અસન બસન બહુ વિધ દિયે, નિજ મંદિર પધરાય. ૧૬

૧ "સંગ" પાઠ પણ છે. * ધીરજ. † દિવસ છતાં. ‡ ગાય. ૪ શોભા.

અચરન બંદન પુષ્પ જલ, ધૂપ દીપ ઇત્યાદિ;
વિધિ પૂર્વક પૂજા કરી, સુખ સિજ્યા કુસુમાદિ. ૧૭
નંદ જસોદા મિલિ સબે, પૂછન લાગે બાત;
સૂરસેનકે પુત્રકી, કહો પરમ કુસલાત. ૧૮
ઉનકે ખટ બાલક હતે, બંદ પરે બેકાજ;
કિતેક દિન દુઃખિત ભયે, દુષ્ટ કંસકે રાજ. ૧૯
ચાંડુર સહિત ભલી કરી, કૃષ્ણ કિયો વધ કંસ;
તાદિન તે સુખ પાવહીં, માત પિતા જદુવંસ. ૨૦
જિનકી અષ્ટાદસ ત્રિયા, રામ કૃષ્ણ સુત દોય;
સુરભરતા† વસુદેવકી, કહો કોનપે હોય. ૨૧
દેવનકે મંગલ ભયે, વાસુદેવ જન્મંત;
ઘર ઘર પ્રતિ સબ સુરનકે, દુંદુભી બજત અનંત. ૨૨
પટરાની દેવક સુતા, સુકૃત પરમ કૃપાલ;
જિનકે ગ્રહ પ્રાપતિ ભયે, દુષ્ટ કંસકે કાલ. ૨૩
ઉદ્ધવ તાતેં કીજિયે, ઉનકો સુમરન ધ્યાન;
‡અબઘોં વે કબ આવહીં, નંદ બધાયે કાંન. ૨૪
સુફલક સુત* આયે ઈહાં, રામ કૃષ્ણ લે જાન;
તબતે તન ગતિ દ્વૈ ભઇ, ઇહાં દેહ વ્હાં પ્રાન. ૨૫
જસુધા૧ નેન સુજલ ભરે, કંઠ સ્વાસ નહિ લેત;
કહિ કહિ બાતેં પુત્રકી, હીયો ભરિ ભરિ લેત. ૨૬
નિમષ નિમષ મેં ઝગરતે, મોસોં દોઊ ભ્રાત;
અબ બહુર્યો કબ દેખિહોં, ચોરિ ચોરિ દધિ ખાત. ૨૭

† સરભરા. ‡ હવે. * અક્રૂરજી. ૧ જસોદા.

મોતિનકી માળા ગરેં, રાજહંસ ગતિ દોરિ;
ઇન આંખિન કબ દેખિહોં, રામ કૃષ્ણકી જોરિ. ૨૮
પીતાંબરકી ઓઢની, બોલત અમૃત બૈનુ;
અબ બહુર્યોં કબ દેખિહોં, બન બન ચારત ધેનુ. ૨૯
વે તો ભૂખે હોત હે, પ્રાત કાલકી બાનિ;[1]
વ્હાં ઉનકોં કો રાખિહેં, ધૃતમેં રોટી સાનિ. ૩૦
વાત સુનો એક દિવસકી, તુમસોં કહોં બનાય;
હીયેમેં કરવારસી, ચિત્ત ચિતવહિ જાય. ૩૧
ઉધ્ધવ પય ઊફનિ ચલ્યો, હોં દોરી તજિ અંગ;
પાછેંતે મેરો લલા, દધિકો ભાજન ભંગ. ૩૨
મોહિ દેખતહિ રિસભઈ, થોરે દધિકે કામ;
ઊખલસોં આનંદધન, મેં ગહિ બાંધે દામ. ૩૩
તા દિનતેં ખટકત સદાં, યહ મેરો અવિવેક;
ઈતનો સુતકોં સંભવે, ઉધ્ધવ ઓગુન એક. ૩૪
તબ ઉધ્ધવ એસેં કહ્યો, સુતકો યહ સંદેસ;
ઉનકોં નાહિન બીસર્યોં, યા વ્રજકો આવેસ. ૩૫
તુમસોં પૈલાગન કહ્યો, જલસોં નેન ભરાય;
મૈયા મોય ન બીસરે, બડો કિયો પય પ્યાય. ૩૬
જા દિનતેં આયે યહાં, છાંડયો ગોકુલ ગાંઉ;
તા દિનતેં કોઉ ના કહે, કાહ્ન કાહ્ન બલિ જાઉં. ૩૭

---

૧ સમય.

જબ હમ તુમસો બીછુરે, આયે મથુરા માંઝ;
મેં કબહૂ નાહિન પિયો, ધૈયા1 પ્રાત રૂ સાંઝ. ૩૮
અરુ તુમ બાબા નંદસોં, એસેં કહિયો જાય;
વે તુમ નીકૈં રાખિયો, ધોરીધૂમરિ ગાય. ૩૯
મન વચ કર્મન તેં કહ્યો, સારેંગે સબ કામ;
આવેંગે દિન પાંચમેં, હમ ભૈયા બલિરામ. ૪૦
રાજપાટ સિંઘાસના, ખાનપાન સુખદેત;
તઊ ન ચિતતેં ઉતરહોં, બાબા વટસંકેત. ૪૧
બાત કહત બીતી નિસા, તમચર કીનો ગાન;
માનો ગર્જન મેઘકી, ઘર ઘર દધી મથાન. ૪૨
ઉધ્ધવ ઉઠ જમુના ચલે, કીહ્નો જલમેં સ્નાન;
સેવા સુમરન સબ કિયો, જિતેક અપનો માન. ૪૩
કરિ કૃત આયે ઘોખમેંર2, ઉધ્ધવ અતિ આનંદ;
યા વ્રજ સુખ પાવત ભલે, પુરન પરમાનંદ. ૪૪
અપને અપને ગેહતેં, બાહિર નિકરિ ગ્વાર;
રથ દેખ્યો ગોપાલકો, નંદ મહરકે દ્વાર. ૪૫
જૂથ જૂથ એકત ભઇ, કીનો યહી બિચાર;
યહ નાહિન સુત નંદકો, હે કોઉ પતિહાર. ૪૬
ઉદ્ધવ પેં ગોપી ગઇ, કીનો વંદન પાન;
સીસ નાય આદર કિયો, સખા કૃષ્ણકો જાન. ૪૭

---

1 દૂધની શીણ. 2 હવેલીમાં.

ઉદ્ધવ વ્રજ આએ ભલે, કહો કૃષ્ણ કુસલાત;
વહાં જાય કીની ભલી, કહો કછુઉતિમ બાત. ૪૮
તુમ સાંચે સજ્જન સખા, મન વચ કર્મ સહેત;
પ્રાનનકો હરિ લે ગયે, પિંડદાન તુમ દેત. ૪૯
યહ વ્રજ કબહૂ આયહેં, મૈયાકે હિત કાજ;
વ્રજ જુવતી કો ના ભજે, ભયે વહાંકે રાજ. ૫૦
હમ શ્રવનન છાંડી સુની, મોર પચ્છ વનધાત;
સુરભી સાંચી ચિત્રકી, તાહિ દેખિ સકુચાત. ૫૧
ઉદ્ધવ હમતો બાવરીં, કરેં કાનસોં પ્રીત;
વહાં જાય છાંડી સબે, નંદ ગામકી રીત. ૫૨
તબ ઉદ્ધવ એસેં કહ્યો, સુનો સકલ વ્રજનાર;
બાત કહોં પરબ્રહ્મકી, આત્મ તત્વ બિચાર. ૫૩
વે તુમપે કરિ હેં કૃપા, પ્રભુતા જાની પર્મ;
તજિયે નાતો ગામકો, ભજિયે પૂરન બ્રહ્મ. ૫૪
છાયા માયા હે રહી, હોત નહી અનુમાન;
હરિ તુમસોં એસેં કહ્યો, ભજિયે શ્રીભગવાન. ૫૫
જા પદકોં જોગેશ્વરા, લગે રહત અનુરાગ;
સો સાધન કિન૧ કીજિયે, નામ તાહિ વૈરાગ. ૫૬
નેન મૂદિ મુખ મૌન ગહિ, ત્રિગુન રહિત ગુનધામ;
તુમ તબહિં મો દેખિહો, આપુહિ આત્મારામ. ૫૭

૧ કેમ ન.

મધુકર અંતર કઠિન હે, કઠિન બાત કહિ જાત;
ભૂખ મરે દિન સાતલોં, સિંઘ ઘાસ નહિ ખાત. ૫૮
જદ્યપ જોગ પ્રસિદ્ધ હે, તો તુમહીં લે જાઉ;
બહુરયોં નાહિન પાઈહો, એસો ઉત્તમ દાઉ. ૫૯
ઉધ્ધવ તાતેં દેખિયે, તત્વ રૂપ મનમાંહિ;
સો હમકો સિખવત કહા, તુમ સાધત કયોં નાહિ. ૬૦
યહ તો તિનકાં ચાહિયે, જિનકે અંતર રાય;
દાદુર તો જલ બિન જિયે, મીન તુરત મરિજાય. ૬૧
દોઉ એક હિ ઠોરકે, દાદુર મીન સમાન;
વહ જલ બિન મૃતિકા ભખે, વહ બિછુરત દે પ્રાન. ૬૨
ઉધ્ધવ ઇતનો અંતરા, વ્રજ મથુરાકે લોગ;
વિમુખ કરાવે રૂપસોં, જારિ દેત વહ જોગ. ૬૩
પઠએ આએ કોનકે, કોન મિત્ર કોં જાનિ;
ઇહાં તુમ્હારી કોનસોં, કહો કહા પહચાનિ. ૬૪
વચન વચન બાઢી વ્યથા, નહિ જાનત પરહેત;
મધુકર દાઝે અંગપર, કહા લોન ઘસિ દેત. ૬૫
તન કારે મન સાંવરે, કપટી પરમ પુનીત;
મધુકર લુબ્ધી બાસકે, નિમષ એક કે મીત. ૬૬
તુમતો સ્વારથકે સગે, નહિ બેલીસો[૧] ભાવ;
ભાવે વહ ગહવર ચઢો, ભાવે જરિ બરિજાવ. ૬૭

---

૧ વેલ જેવો.

તુમ તો ચરણન જિન[1] છુવો, એસી ગતિકે બીર;
મધુકર રસક લાલચી, નહિ જાનત પરપીર. ૬૮
હમ તુમસોં કૈસેં કહેં, મધુકર યહ આદેસ;
ના હરિ જાતન પાતિકે, કહા કરેં ઉપદેસ. ૬૯
નિકટ રહત મિતર[2] સ્યામકે, તાતેં નિપટ નપીર;[3]
વિછુરોગે હરિ સંગતે, તબ જાનોગે બીર. ૭૦
મધુકર વિછુરનકી વ્યથા, તુમસોં વીતી નાહિં;
વિછુરોગે હરિસંગતે, તબ જાને મનમાંહિ. ૭૧
હીયે ભીતર દોં બરે, ધૂંઆં પ્રગટ ન હોય;
કે જિય જાને આપનો, કે તન લાગી હોય. ૭૨
મધુકર અપને ચોરકોં, સબ હી ડારે મારિ;
નિગમ ચોર હમકૂં મિલે, સર્વસુ ડારોં વારિ. ૭૩
પ્રેમ બનજ કીનો હતો, નેહ નફા જિય જાનિ;
અબ મધુકર ઉલટી ભઇ, પ્રાંત પુંજમેં હાનિ. ૭૪
કિત વિધિના સરજી હમેં, કિત દીનો વ્રજવાસ;
કિત મિલાપ શ્રી કૃષ્ણકોં, કિત વિછુરનકી આસ. ૭૫
નેન હમારે મધુકરા, આનન કૃષ્ણ સરોજ;
વ્રજ છાંડયો જા દિવસતેં, વેરી ભયો મનોજ. ૭૬
મન મોહન વહ નામ હે, મોહન નેન વિસાલ;
મોહન પઢિ કછુ મોહિની, મોહી વ્રજકી બાલ. ૭૭

---

૧ નહિ. ૨ મિત્ર. ૩ નિષ્ઠુર—નઠોર.

અંગન મોહન રૂપ હે, મોહન બેન રસાલ;
મોહન મુરલી માધુરી, મોહન ચલન મરાલ. ૭૮
બચન બચન મોહિ ત્રિયા, હમ તુમ કેતિક બાત;
સુરન સહિત સુર જોષિતા, થકિત ધામ નહિ ચા'ત. ૭૯
એક સમે નિસ સરદકી, મોહન બેન બજાય;
નેન સેન૧ દે વ્રજવધૂ, લીની સબે બુલાય. ૮૦
અરસ પરસ હમસોં મિલે, કુંજન કિયો વિહાર;
સો સુખ નાહિન બીસર્યૌ, સુમરત વારંવાર. ૮૧
એક સમે જલકે વિષે, કરતે કેલિસ્નાન;
ચીર ચોર તરૂપે ચઢે, વે જસુધાકે કાન્હ. ૮૨
બહુર્યૌં નાહિન બીસર્યૌ, ભુજ બલકી ઉનહાર;૨
રાખિ લિયો વ્રજકુલ સબેં, નખપર ગિરવર ધાર. ૮૩
બહુર્યૌં બન બનકે વિષે, કુંજ નિકુંજન ધામ;
હરિ હમસોં ક્રીડા કરી, પલ પલ પૂરન કામ. ૮૪
એક સમે ઇક ગોપિકા, ગઇજો ઘરકે દ્વાર;
દધિ ચોરત દેખે હરી, ચલે ચાંપટી૩ માર. ૮૫
હેરી દે ઠાઢે ભયે, જાન સાંકરી ખોર;૪
મટુકી પટકી ભૂમિસોં, હસે હારકૂં તોર. ૮૬
એસી દિન દિનકી કથા, બરનત નાહિન ઓર;
હમ જાને કે વે ભલે, મન મોહન ચિત ચોર. ૮૭

---

૧ ઇસારત. ૨ પરાક્રમ. ૩ તમાચો. ૪ સાંકડી ગલી.

લીલા ગોકુલ ગામકી, હમ જાનત મન માંહિ;
ઉદ્ધવ તુમ શ્રવનન સુની, નેનન દેખી નાહિ. ૮૮
જો તુમ લાયે જોગકો, જદુપતિ કે પરધાન;
વા રસકી સીચીં સબે, નહિ ભાવત રસ આન. ૮૯
પતિવ્રતા સ્ત્રી રકંકી, સાખિ ભરે સબ ગામ;
ભજે કાહુ જદિ ભૂપકો, તઉ વિભચારન નામ. ૯૦
છીપ રહત સાગર વિષે, મન મિલાપ નહિ લેત;
મધુકર યહ ઉત્તિમ મતો, સ્વાતિ બૂંદસોં હેત. ૯૧
માન સરોવરતેં ઉડે, અન્ય ભૂમિ ચલિ જાત;
વિધિવાહન[1] ખુધારથી, તો ઉખટ[2] નહીં ખાત. ૯૨
જલ નાહિન થોરો કછુ, સાગર નદીનિ માન;
સ્વાતિ બુંદ ચાતક પિબે, અરુ સબ ઝૂઠ સમાન. ૯૩
દોઊ નેન વિરાટકે, નિગમ કહત હે નીત;
ઉડિ ચકોર અંતર કિયો, દિનકરિ નિસિ અરૂમીત. ૯૪
વેલિ હોત વર્ષાં સમે, કરત વૃક્ષસોં પ્રીતિ;
પ્રાન ગએ છાંડે નહીં, એસી ઉત્તિમ રીતિ. ૯૫
હમતો નર દેહીધરી, ઇતની જાનત નાહિ;
રસ તજિ ભજિયે જોગકો, ભંગ હોત વ્રત માંહિ. ૯૬
કર આએ સોઈ કરત, ઉંચ નીચ કો સંગ;
હમ કબહૂં નાહિન કિયો, ઈષ્ટ ભાવમેં ભંગ. ૯૭
જદ્યપ કુબ્જા ચતુર હે, તઊ કંસકી દાસિ;
ભવન ગમન કીનો જબે, તુમસે સેવક પાસિ. ૯૮

---

1 હંસ. 2 એઠું.

અપ લચ્છનતેં ના ડરત, બડે ભૂપકે પૂત;
કે વે સાંચે સાંવરે, કે તુમ સાંચે દૂત. ૯૯
યહ કઠીન લાગત હમેં, સુનો સ્યામકે હેત;
વહાં જાય કુબજા રચી, હમેં જોગ લિખિ દેત. ૧૦૦
જો કછુ લિખ્યો લલાટમેં, બિછુરન અરુ સંજોગ;
દોસકોનકાં દીજિયે, યહ જાનત અબ લોગ. ૧૦૧
દેહ ધરી જા કારને, લગિ હે તાકે કામ;
મન ઘટ યહ રસસોં ભર્યો, નહીં જોગ કો ઠામ. ૧૦૨
મોર મુકટ કટિ કાછની, કુંડલ તિલક સુભાલ;
પિતાંબર છુદ્રઘટિકા, અરુ વૈજંતી માલ. ૧૦૩
કર લકુટી મુરલી ગહેં, ઘૂંઘર વારે કેસ;
હમરે નેનનમેં બસો, સ્યામ મનોહર ભેસ. ૧૦૪
તબ ઉદ્ધવ એસે કહ્યો, ધન્ય ધન્ય વ્રજનારિ;
પ્રેમ ભક્ત રસ બસકિયે, સ્યામ ભુજા ઉર ધારિ. ૧૦૫
યહ લીલા તુમ કારને, ગોપ ભેખ અવતાર;
નિર્ગુણસોં સર્ગુણ ભયે, તુમસોં કરત વિહાર. ૧૦૬
નિગમ જાય ખોજત ફિરે, અગમ નપાવત અંત;
સો તુમ્હાર ઝુઠન ગહે, શ્રીપતિ શ્રીભગવંત. ૧૦૭
જોગેશ્વર પાવે નહીં, સિધ્ધિ સમાધિ લગાય;
સો તુમરે રસ બસ ભયે, બન બન ચારત ગાય. ૧૦૮
કહત સુનત એસી કથા, ઉહાં રહે ખટ માસ;
તબ ઉદ્ધવ આગ્યાલઈ, હરિ ચરણનકી આસ. ૧૦૯

નંદ મિલે જસુદા મિલી, ગોપિ મિલીં અરુ ગ્વાલ;
બંદન કરિ કરિ બાહુરે, ઉધ્ધવ ચલે કૃપાલ. ૧૧૦
નંદ કહ્યો જસુધા કહી, ગોપિન કહીં બહોરિ;
વે રજિધાનિ રમી રહેં, વ્રજકો નાતો તોરિ. ૧૧૧
કબ હમપેં કરિહેં કૃપા, વે નિજ સેવક જાનિ;
હરિ હમકોં નહિ બીસરો, પૂરવલી પહચાનિ, ૧૧૨
તબ ઉદ્ધવ આએ ઇહાં, કૃષ્ણ ચંદ કે ધામ;
પાય લાગિ વંદનકિયો, બોલત લેલે નામ. ૧૧૩
ગ્વાલ બાલ સબ ગોપિકા, વ્રજકે જીવ અનન્ય;
તુમહિ પાય લાગન કહે, સુનો દેવ બ્રહ્મન્ય. ૧૧૪
નંદ જસોદા હેતકી, કહિયે કહા બનાય;
વે જાને કે તુમ ભલે, મો પે કહી ન જાય. ૧૧૫
અરુ ગોપિન કે પ્રેમકી, મહિમા કછુ અનંત;
મે પૂછી ખટમાસલોં, તઊ ન પાયો અંત. ૧૧૬
વે ચિત તેં ટારત નહીં, રામ કૃષ્ણકી જોરિ;
મધિ નાયક મુરલી ગહે, મૂરતિ મધુરકિસોરિ. ૧૧૭
દેહ ગેહ સુખ છાંડિકે, કરત રૂપકો ધ્યાન;
ઉનકો ભજન બિચારિયે, અરુ સબ ફીકો ગ્યાન. ૧૧૮
સંત ભક્ત ભુતલ જિતે, તે સબ વ્રજકી નારિ;
ચરણ સરણ રહિયે સદાં, મિથ્યા જોગ બિચારિ. ૧૧૯
શ્રી મુકુંદ મન મધુપપેં, સકલ સંત અનુરાગ;
વસુધા પ્રેમ પ્રવાહમેં, પડે રહત બડ ભાગ. ૧૨૦

ઉનકે ગુનનિત ગાઇએ, કરિ કરિ ઉતિમ પ્રીતિ;
મેં નાહિન દેખી સુની, વ્રજવાસિનકી રીતિ. ૧૨૧
તબ હરિ ઉદ્ધવસોં કહ્યો, જાનતહો સબ અંગ;
મેં કબહુ છાંડયો નહીં, વ્રજવાસિનકો સંગ. ૧૨૨
વ્રજતજિ અંત ન જાયહોં, મેરે હે યહ ટેક;
ભૂતલ ભાર ઉતારિહોં, ધરિહોં રૂપ અનેક. ૧૨૩
ઉદ્ધવ તુમ જાની નહીં, પ્રેમ ભક્તિકી રીતિ;
ગોપિનકે સંબંધતે, ઉપજી પ્રેમપ્રતીતિ. ૧૨૪
પ્રેમભક્તિ સો જાનિયે, જાકે અંતર પ્રેમ;
રાખે અપને ઇષ્ટમેં, ગોપિનકોંસો નેમ. ૧૨૫
યહ લીલા વ્રજવાસકી, ગોપી કૃષ્ણ સનેહ;
મન મોહન જે ગાવહીં, તે નર ઉત્તિમ દેહ. ૧૨૬
જો ગાવે સીખે સુને, મન વચ કર્મ સહેત;
રસિક રાય પુરન કૃપા, મનવાંછિત ફલ દેત. ૧૨૭
ગોપી અરુ ઉદ્ધવ કથા, ભૂતલ પરમ પુનીત;
તીન લોક ચૌદે ભવન, બંદનીક સુભ ગીત. ૧૨૮
નાસત સકલ કલેશ કોં, ઉપજાવત મન મોદ;
જુગલ ચરણ મકરંદ મન, પાવત પરમ વિનોદ. ૧૨૯
ભમર ગીતકોં જો પઢે, સુને સકલ ચિત લાય;
ઈચ્છા મનકી પુરવે, હોવે કૃષ્ણ સહાય. ૧૩૦

ઇતિ ગોસ્વામિ શ્રી હરિરાયજી કૃત સ્નેહ લીલા સંપૂર્ણ. શ્રીકૃષ્ણાર્પણમસ્તુ.

વૈષ્ણવોપયોગી ગ્રંથો.

૧ **કેવલરસ સમરત્ન**—એમાં મંગળાચરણ, રણછોડદાસ વિરચિત કેવલરસ, હરિદાસોક્ત **શરણાષ્ટક**, શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્યજી વિરચિત **ગોપીજન વલ્લભાષ્ટક**, દયારામ કૃત **અપરાધક્ષમા સ્તોત્ર**, **કૃષ્ણસ્તવનમંજરી**, તથા **ભગવન્નામાવલી** ગુજરાતી મોટા અક્ષરે છાપેલાં છે કીમ્મત ૦) = ટપાલ ખરચ ૦॥ આનો.

૨ **શ્રીકૃષ્ણભક્તિ ચંદ્રિકા**—આ અનંત કવિએ સંસ્કૃતમાં રચેલા નાટકનું, ગોસ્વામિ શ્રીદેવકીનંદનાચાર્યજી મહારાજના અનુમતથી છપાયેલું ભાષાંતર છે. કીમત ૪ આના ટપાલ ખરચ ૦॥ આનો.

૩ **ધોળપદ સંગ્રહ**—પુષ્ટિમાર્ગના વૈષ્ણવોને સારૂ ૨૭૨ ધોળ તથા શ્રીનાથદ્વારના સાચોરા બ્રાહ્મણ જગન્નાથકૃત વૈષ્ણવોને નિત્ય નિયમ રાખવાની ઉત્તમ શિક્ષાઓ, શ્રીભાગવતના બારે સ્કંધના પદો, શ્રીજમુનાજીની આરતી તથા શ્રીવ્રજપરિક્રમા વગેરેનો સંગ્રહ છે. કીમત પાતળા પુઠાની ચાર આના અને જાડા પુઠાના પાંચ આના. ટ. ૧ આ.

૪ **શ્રીનાથદ્વારનો ભોમિયો**—જાત્રાળુને ઉપયોગી જાણવાના હેવાલ. કિમ્મત ૨॥ આના ટપાલ સાથે.

૫ **શ્રીજમુનાજીના ચાળીસ પદ**—ગાવાના અનુસારે પદચ્છેદ યુક્ત વ્રજભાષાનાં ગુજરાતી લિપિમાં ભાષાંતર ૦॥ આનો. ટ. ૦॥ આ.

મુંબાઈ પુસ્તક પ્રચારક મંડળી
જવેરીવાડી ગિરગામમાં મળશે.